

Л13. Шаблон проектування MVVM в Xamarin.Forms.

Патерн проектування — це типовий спосіб вирішення певної проблеми, що часто зустрічається при проектуванні архітектури програм. На відміну від готових функцій чи бібліотек, патерн не можна просто взяти й скопіювати в програму. Патерн являє собою не якийсь конкретний код, а загальний принцип вирішення певної проблеми, який майже завжди треба підлаштовувати для потреб тієї чи іншої програми.

Патерни часто плутають з алгоритмами, адже обидва поняття описують типові рішення відомих проблем. Але якщо алгоритм — це чіткий набір дій, то патерн — це високорівневий опис рішення, реалізація якого може відрізнятись у двох різних програмах.

Якщо провести аналогію, то алгоритм — це кулінарний рецепт з чіткими кроками, а патерн — інженерне креслення, на якому намальовано рішення без конкретних кроків його отримання.

Описи патернів зазвичай дуже формальні й найчастіше складаються з таких пунктів:

- проблема, яку вирішує патерн;
- мотивація щодо вирішення проблеми способом, який пропонує патерн;
- структура класів, складових рішення;
- приклад однією з мов програмування;
- особливості реалізації в різних контекстах;
- зв'язки з іншими патернами.

Навіщо ж знати патерни?

- **Перевірені рішення.** Витрачається менше часу, використовуючи готові рішення, замість повторного винаходу велосипеда. До деяких рішень ви могли б дійти й самотужки, але багато які з них стануть для вас відкриттям.
- **Стандартизація коду.** Робиться менше прорахунків при проектуванні, використовуючи типові уніфіковані рішення, оскільки всі приховані в них проблеми вже давно знайдено.
- **Загальний словник програмістів.** Ви вимовляєте назву патерна, замість того, щоб годину пояснювати іншим програмістам, який крутий дизайн ви придумали і які класи для цього потрібні.

Патерн MVVM (Model - View - ViewModel) ґрунтується на розділенні функціональної частини програми на три ключові компоненти:

- **View** - це графічний інтерфейс, тобто вікно, кнопки тощо;
- **Model** - модель або дані, що використовуються у додатку;
- **ViewModel** - проміжний шар між поданням та даними, що забезпечує їх взаємодію.

Перевагою використання цього патерну є менша зв'язаність між компонентами та поділ відповідальності між ними. Тобто Model відповідає за дані, View відповідає за графічний інтерфейс, а ViewModel – за логіку програми.

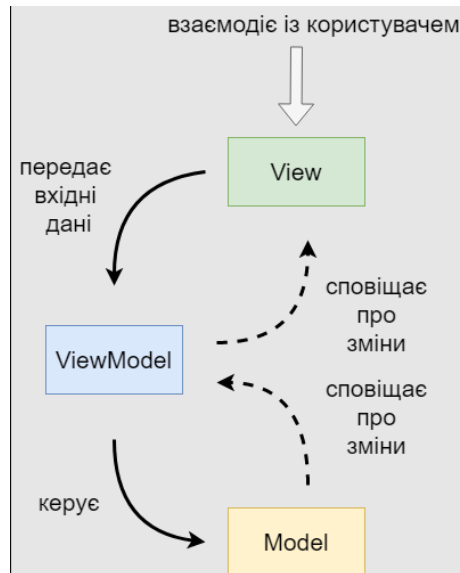

Рис.1. Діаграма взаємодії між компонентами шаблону MVVM

MVVM використовується для відокремлення моделі та її відображення. Необхідністю цього є надання можливості змінювати їх незалежно одну від одної. Наприклад, розробник працює над логікою роботи з даними, а дизайнер — з користувацьким інтерфейсом. MVVM була створена з метою поділу праці дизайнера і програміста.

Архітектура MVVM вирішує цю проблему яким поділом відповідальності: Розробка користувацького інтерфейсу здійснюється дизайнером інтерфейсів за допомогою технології, більш-менш природної для такої роботи (XML).

Логіка користувацького інтерфейсу реалізується розробником як компонент ViewModel.

Функціональні зв'язки між користувацьким інтерфейсом та ViewModel реалізуються через біндинги (bindings), які, по суті, є правилами типу «якщо кнопка А була натиснута, повинен бути викликаний метод `onButtonAClick()` з ViewModel». Біндинги можуть бути написані в коді або визначені декларативним шляхом (Android використовує обидва типи).

На рис. 2 представлено діаграму, яка показує, як реалізувати шаблон MVVM:

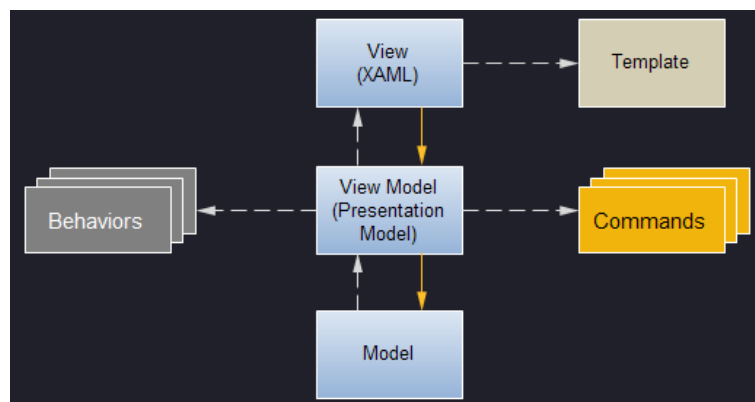

Рис. 2. Діаграма реалізації шаблону MVVM

Розглянемо найпростіший приклад. Визначимо клас даних чи моделі:

```
public class Phone
{
    public string Title { get; set; }
    public string Company { get; set; }
    public int Price { get; set; }
}
```

Також додамо в проєкт клас, який назвемо PhoneViewModel з таким вмістом:

```
using System.ComponentModel;
public class PhoneViewModel : INotifyPropertyChanged
{
    public event PropertyChangedEventHandler PropertyChanged;
    private Phone phone;

    public PhoneViewModel()
    {
        phone = new Phone();
    }

    public string Title
    {
        get { return phone.Title; }
        set
        {
            if (phone.Title != value)
            {
                phone.Title = value;
                OnPropertyChanged("Title");
            }
        }
    }

    public string Company
    {
        get { return phone.Company; }
        set
        {
            if (phone.Company != value)
            {
                phone.Company = value;
                OnPropertyChanged("Company");
            }
        }
    }

    public int Price
    {
        get { return phone.Price; }
        set
        {
            if (phone.Price != value)
            {
                phone.Price = value;
                OnPropertyChanged("Price");
            }
        }
    }
}
```

```
protected void OnPropertyChanged(string propName)
{
    if (PropertyChanged != null)
        PropertyChanged(this, new PropertyChangedEventArgs(propName));
}
}
```

Це і буде компонент ViewModel, який пов'язує дані та візуальний інтерфейс. Фактично ViewModel представляє обгортку над класом Phone, визначаючи ті самі властивості. Для спрощення завдання сам об'єкт Phone створюється в конструкторі, хоча можна було отримання об'єкта з бази даних.

Важливо, що цей клас реалізує інтерфейс INotifyPropertyChanged, який дозволяє повідомляти систему про зміну його властивостей за допомогою події PropertyChanged.

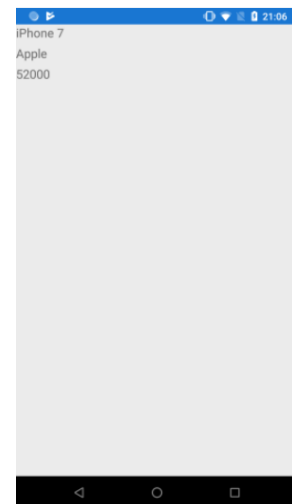
Тепер створимо візуальну частину. Визначимо на головній сторінці MainPage.xaml такий вміст:

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>
<ContentPage xmlns="http://xamarin.com/schemas/2014/forms"
             xmlns:x="http://schemas.microsoft.com/winfx/2009/xaml"
             x:Class="HelloApp.MainPage">
    <StackLayout>
        <Label Text="{Binding Title}" FontSize="Medium" />
        <Label Text="{Binding Company}" FontSize="Medium" />
        <Label Text="{Binding Price}" FontSize="Medium" />
    </StackLayout>
</ContentPage >
```

Тут визначено прив'язку до властивості ViewModel.

У конструкторі сторінки у файлі коду с# пропишемо як контекст даних для сторінки визначену раніше ViewModel:

```
public partial class MainPage : ContentPage
{
    public MainPage()
    {
        InitializeComponent();
        this.BindingContext = new PhoneViewModel
        {
            Title = "iPhone 7",
            Company = "Apple",
            Price=52000
        };
    }
}
```


Приклад MVVM

Створимо нову програму MvvmApp, яка керує списком друзів (створює список друзів, додає їх, редагує список та видаляє зі списку).

Додаємо до головного проекту три нові папки для кожного з компонентів патерну: Models, ViewModels, Views та видаляємо сторінку MainPage.xaml ().

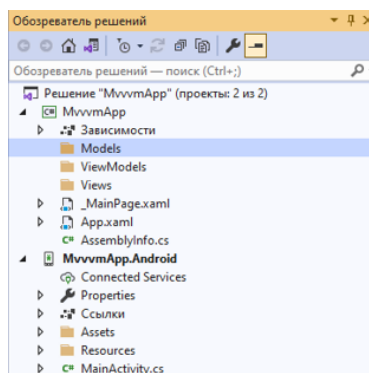

Рис. 3 Створення папок патеру MVVM в проекті MvvmApp

До папки Models, яка представлятиме дані, додаємо клас Friend

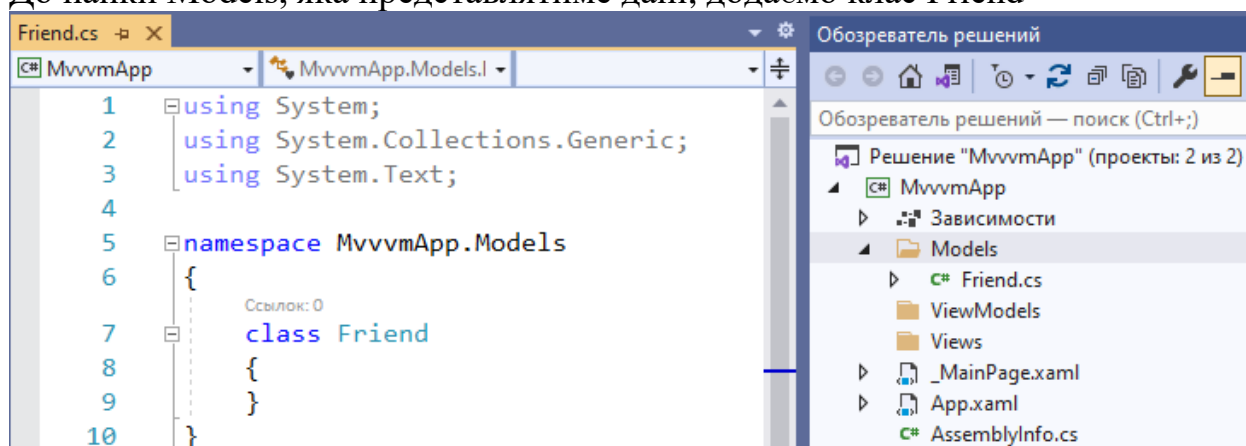

Рис. 4. Створення класу Friend об'єкту Models

```

namespace MvvmApp.Models
{
    class Friend
    {
        public string Name { get; set; }
        public string Email { get; set; }
        public string Phone { get; set; }
    }
}

```

Щоб працювати з даними цієї моделі додамо до папки Views дві сторінки XAML за типом Content Page : FriendsListPage.xaml (для виведення списку друзів) і FriendPage.xaml (для керування одним другом).

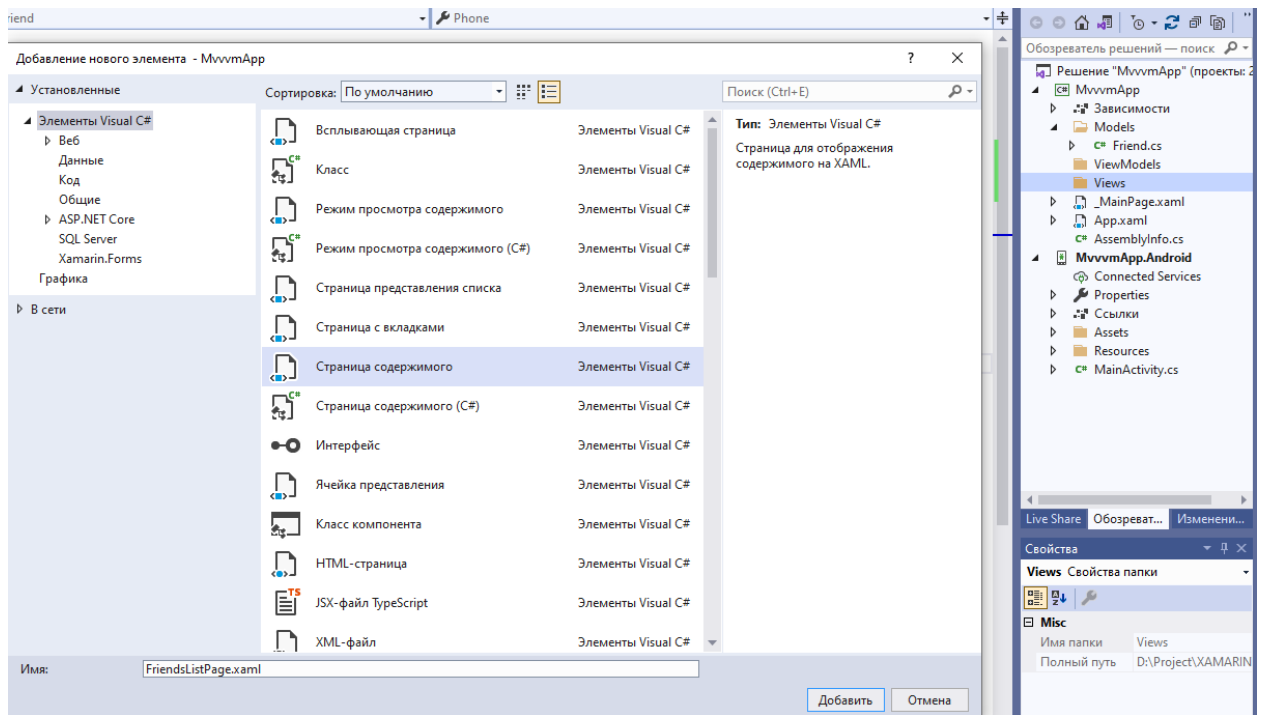

Рис. 5. Додавання сторінок типу Content Page до папки Views

Додаємо до папки ViewModels клас FriendViewModel, який є надбудовою над об'єктом Friend, та редагуємо його код:

```
using System.ComponentModel;
using MvvmApp.Models;

namespace MvvmApp.ViewModels
{
    public class FriendViewModel : INotifyPropertyChanged
    {
        public event PropertyChangedEventHandler PropertyChanged;
        // Подія PropertyChanged вказує, що властивості об'єкта змінилися
        FriendsListViewModel lvm;

        Friend Friend { get; set; }

        public FriendViewModel()
        {
            Friend = new Friend();
        }

        public FriendsListViewModel ListViewModel
        {
            get { return lvm; }
            set
            {
                if (lvm != value)
                {
                    lvm = value;
                    OnPropertyChanged("ListViewModel");
                }
            }
        }
    }
    public string Name
    {
        get { return Friend.Name; }
        set
    }
}
```

```

        {
            if (Friend.Name != value)
            {
                Friend.Name = value;
                OnPropertyChanged("Name");
            }
        }
    }
    public string Email
    {
        get { return Friend.Email; }
        set
        {
            if (Friend.Email != value)
            {
                Friend.Email = value;
                OnPropertyChanged("Email");
            }
        }
    }
    public string Phone
    {
        get { return Friend.Phone; }
        set
        {
            if (Friend.Phone != value)
            {
                Friend.Phone = value;
                OnPropertyChanged("Phone");
            }
        }
    }
}

public bool IsValid
{
    get
    {
        return ((!string.IsNullOrEmpty(Name.Trim())) ||
                (!string.IsNullOrEmpty(Phone.Trim())) ||
                (!string.IsNullOrEmpty(Email.Trim())));
    }
}
protected void OnPropertyChanged(string propName)
{
    if (PropertyChanged != null)
        PropertyChanged(this, new PropertyChangedEventArgs(propName));
}
}
}

```

Додамо до папки ViewModels новий клас FriendsListViewModel, який представлятиме список друзів й який буде використовуватись на сторінці FriendsListPage:

```

using System.Collections.ObjectModel;
using System.Windows.Input;
using Xamarin.Forms;
using System.ComponentModel;
using MvvmApp.Views;

namespace MvvmApp.ViewModels
{

```

```

public partial class FriendsListViewModel : INotifyPropertyChanged
{
    public ObservableCollection<FriendViewModel> Friends { get; set; }

    public event PropertyChangedEventHandler PropertyChanged;

    public ICommand CreateFriendCommand { protected set; get; }
    public ICommand DeleteFriendCommand { protected set; get; }
    public ICommand SaveFriendCommand { protected set; get; }
    public ICommand BackCommand { protected set; get; }
    FriendViewModel selectedFriend;

    public INavigation Navigation { get; set; }

    public FriendsListViewModel()
    {
        Friends = new ObservableCollection<FriendViewModel>();
        CreateFriendCommand = new Command(CreateFriend);
        DeleteFriendCommand = new Command(DeleteFriend);
        SaveFriendCommand = new Command(SaveFriend);
        BackCommand = new Command(Back);
    }

    public FriendViewModel SelectedFriend
    {
        get { return selectedFriend; }
        set
        {
            if (selectedFriend != value)
            {
                FriendViewModel tempFriend = value;
                selectedFriend = null;
                OnPropertyChanged("SelectedFriend");
                Navigation.PushAsync(new FriendPage(tempFriend));
            }
        }
    }
    protected void OnPropertyChanged(string propName)
    {
        if (PropertyChanged != null)
            PropertyChanged(this, new PropertyChangedEventArgs(propName));
    }

    private void CreateFriend()
    {
        Navigation.PushAsync(new FriendPage(new FriendViewModel() { ListViewModel = this
    }));
    }
    private void Back()
    {
        Navigation.PopAsync();
    }
    private void SaveFriend(object friendObject)
    {
        FriendViewModel friend = friendObject as FriendViewModel;
        if (friend != null && friend.IsValid && !Friends.Contains(friend))
        {
            Friends.Add(friend);
        }
        Back();
    }
    private void DeleteFriend(object friendObject)
    {
        FriendViewModel friend = friendObject as FriendViewModel;
        if (friend != null)

```



```

        {
            Friends.Remove(friend);
        }
        Back();
    }
}
}

```

Для збереження списку друзів, який виводиться на сторінку, у класі `FriendsListViewModel` визначено колекцію `Friends`.

Навігація також є частиною логіки програми, яка не відноситься до візуальної частини, тому для зберігання навігаційного сервісу тут визначено властивість `Navigation`. Надалі через цю властивість здійснюватиметься перехід до `FriendPage`.

Для керування списком друзів у класі визначено чотири команди. Команда додавання нового друга приводить у дію метод `CreateFriend()`, у якому здійснюється перехід до `FriendPage`. Конструктор `FriendPage` передає поточний об'єкт `FriendViewModel`, який далі створюється.

По команді повернення назад виконується метод `Back()`, який здійснює перехід назад.

Команда збереження об'єкта виконує метод `SaveFriend()`. У цьому методі новий об'єкт додається до колекції `Friends`.

За командою видалення викликається метод `DeleteFriend` видалення об'єкта зі списку.

Змінимо код сторінок із папки `Views`. У коді `C#` сторінки `FriendsListPage` створюється об'єкт `FriendsListViewModel`, який встановлюється як контекст сторінки.

```

using Xamarin.Forms;
using Xamarin.Forms.Xaml;
using MvvmApp.ViewModels;

namespace MvvmApp.Views
{
    [XamlCompilation(XamlCompilationOptions.Compile)]
    public partial class FriendsListPage : ContentPage
    {
        public FriendsListPage()
        {
            InitializeComponent();
            BindingContext = new FriendsListViewModel() { Navigation = this.Navigation };
        }
    }
}

```

У коді `XAML` у цій сторінці пропишемо вирази прив'язки до цього об'єкта:

```

<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>
<ContentPage xmlns="http://xamarin.com/schemas/2014/forms"
             xmlns:x="http://schemas.microsoft.com/winfx/2009/xaml"
             x:Class="MvvmApp.Views.FriendsListPage" Title="Список друзів">

```

```

<StackLayout>
  <Button Text="Додати" Command="{Binding CreateFriendCommand}" />
  <ListView x:Name="booksList" ItemsSource="{Binding Friends}"
    SelectedItem="{Binding SelectedFriend, Mode=TwoWay}" HasUnevenRows="True">
    <ListView.ItemTemplate>
      <DataTemplate>
        <ViewCell>
          <ViewCell.View>
            <StackLayout>
              <Label Text="{Binding Name}" FontSize="Medium" />
              <Label Text="{Binding Email}" FontSize="Small" />
              <Label Text="{Binding Phone}" FontSize="Small" />
            </StackLayout>
          </ViewCell.View>
        </ViewCell>
      </DataTemplate>
    </ListView.ItemTemplate>
  </ListView>
</StackLayout>
</ContentPage>

```

Кнопка для додавання нового об'єкта не містить жодних обробників, тому що всю обробку буде виконувати команда `CreateFriendCommand`, яка визначена в `FriendsListViewModel`.

Змінимо код `c#` на сторінці `FriendPage`:

```

using Xamarin.Forms;
using Xamarin.Forms.Xaml;
using MvvmApp.ViewModels;

namespace MvvmApp.Views
{
    [XamlCompilation(XamlCompilationOptions.Compile)]
    public partial class FriendPage : ContentPage
    {
        public FriendViewModel ViewModel { get; private set; }
        public FriendPage(FriendViewModel vm)
        {
            InitializeComponent();
            ViewModel = vm;
            this.BindingContext = ViewModel;
        }
    }
}

```

Тепер сторінка як параметр у конструкторі приймає об'єкт `FriendViewModel`, встановлює його як контекст і також не містить жодної іншої логіки. І в кодї `xaml` у сторінки визначимо вирази прив'язки:

```

<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>
<ContentPage xmlns="http://xamarin.com/schemas/2014/forms"
  xmlns:x="http://schemas.microsoft.com/winfx/2009/xaml"
  x:Class="MvvmApp.Views.FriendPage" Title="Інформація про друзів">
  <StackLayout>
    <StackLayout x:Name="friendStack">
      <Label Text="Ім'я" />
      <Entry Text="{Binding Name}" FontSize="Medium" />
      <Label Text="Електронна пошта" />
      <Entry Text="{Binding Email}" FontSize="Medium" />
      <Label Text="Телефон" />
      <Entry Text="{Binding Phone}" FontSize="Medium" />
    </StackLayout>
  </StackLayout>
</ContentPage>

```

```

        </StackLayout>
        <StackLayout Orientation="Horizontal" HorizontalOptions="CenterAndExpand">
            <Button Text="Додати" Command="{Binding ListViewModel.SaveFriendCommand}"
CommandParameter="{Binding}" />
            <Button Text="Видалити" Command="{Binding ListViewModel.DeleteFriendCommand}"
CommandParameter="{Binding}" />
            <Button Text="Назад" Command="{Binding Path=ListViewModel.BackCommand}" />
        </StackLayout>
    </StackLayout>
</ContentPage>

```

При натисканні на кнопки буде викликатись відповідна команда. Крім того, перші дві кнопки (Додати, Видалити) передають у команди параметр, який представляє прив'язаний об'єкт - тобто той об'єкт FriendViewModel, який передано в конструктор й встановлений як контекст сторінки. Вираз {Binding} без вказівки якості об'єкта виконує прив'язку до об'єкта, який є контекстом для даного елемента управління. Таким чином, команди в FriendsListViewModel отримують об'єкт FriendViewModel, що додається або видаляється.

При цьому для редагування в даному випадку не потрібно натискати жодну кнопку, тому що при зміні значень текстових полів відразу ж змінюватиметься значення цього об'єкта в списку. Після зміни значень достатньо натиснути кнопку Назад для повернення на головну сторінку.

У класі App встановимо сторінку FriendsListPage як головну:

```

using System;
using Xamarin.Forms;
using Xamarin.Forms.Xaml;
using MvvmApp.Views;

namespace MvvmApp
{
    public partial class App : Application
    {
        public App()
        {
            InitializeComponent();
            MainPage = new NavigationPage(new FriendsListPage());
        }

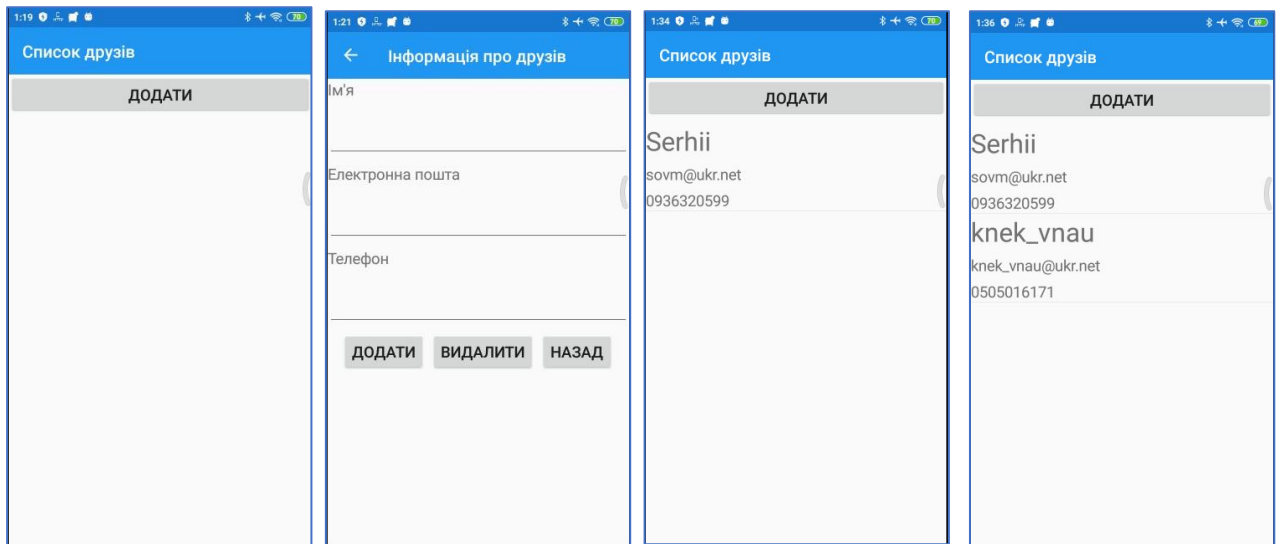
        protected override void OnStart()
        {
        }

        protected override void OnSleep()
        {
        }

        protected override void OnResume()
        {
        }
    }
}

```

Запустимо програму і додамо якийсь об'єкт

Особливості тестування додатків на мобільних пристроях

Тестування додатків на мобільних пристроях в цілому відповідає загальним принципам тестування, однак, є ряд особливостей, які характерні саме для тестування мобільних додатків.

Для того щоб зрозуміти особливості тестування додатків на мобільних пристроях, необхідно враховувати чинники, які відрізняють мобільний додаток від десктопного, а саме: специфічні й різноманітні операційні системи для мобільних платформ, різні конфігурації комплектуючих.

1) Розмір екрана та touch-інтерфейс:

- розміри всіх елементів графічного інтерфейсу користувача;
- перевірка можливості використання усіх активних елементів (кнопок, посилань та ін.);
- швидкість відгуку активних елементів повинна бути досить високою;
- перевірка того, що багаторазове швидке натискання на кнопку не викличе екстрене завершення програми;
- підтримка мультитач – одночасне натискання кількох кнопок;
- підтримка горизонтального (landscape) та вертикального (portrait) положення;
- перевірка використання в додатку спеціальних жестів (double tap, swipe, pinch in/out та ін.).

2) Ресурси телефону:

- необхідно проконтролювати можливі витрати пам'яті. Часто це трапляється в додатках з вікнами, що містять велику кількість інформації. Також витрати пам'яті можуть бути присутніми під час тривалої роботи програми;
- перевірка обробки ситуацій нестачі пам'яті для функціонування операційної системи, під час роботи програми в активному та фоновому режимах;

- нестача місця для установки або роботи програми;
- установка на SD-карту;
- перевірка роботи батареї (акумулятора) пристрою при запущеному додатку, роботи у фоновому режимі, при включеному Wi-Fi, 4G Інтернеті, без підключення до мережі та ін.

3) Різні роздільні здатності екрану та версії ОС:

- необхідно перевірити роботу програми на пристроях з різними роздільними здатностями екрану. На екранах з високою роздільною здатністю елементи інтерфейсу та текст відображаються дрібніше, при роботі додатка на пристрої з екраном більш низькою роздільною здатністю – елементи інтерфейсу можуть стати занадто великими;
- необхідно переконатися, що додаток не може бути встановлений на непідтримуваному пристрої. При цьому обов'язково тестування програми на усіх заявлених підтримуваних пристроях.

4) Реакція програми на зовнішні переривання:

- вхідні та вихідні SMS та MMS;
- вхідні та вихідні дзвінки;
- нагадування, будильник та ін.;
- відключення та підключення Wi-Fi. Наприклад, додаток може екстрено завершувати свою роботу під час запуску авіарежиму при відключеному Wi-Fi. При втраті сигналу та одночасному виконанні операції може відображатися нескінченне завантаження програми, замість коректного повідомлення про відсутність інтернет-підключення;
- часто виникають проблеми з переходом в онлайн-режим після офлайн режиму;
- відключення та підключення SD-карти;
- відключення/підключення мобільного пристрою до зарядного пристрою;
- робота з фізичною клавіатурою;
- робота в фоновому (background) режимі. Для відправки у фоновий режим – запускається додаток, а потім натискається кнопка home. В результаті при повторному запуску програми бувають помилки, екстрені завершення роботи, неправильне відображення останнього відкритого вікна. Також при тривалій бездіяльності додатка виникає екстрене завершення роботи або помилки;
- робота додатка після виходу зі сплячого режиму;
- сумісність з іншими додатками.

Користувач мобільного пристрою очікує, що додатки, які встановлюються, прості, інтуїтивно зрозумілі, працюють завжди й всюди без збоїв. Якщо очікування не виправдовуються, то користувач попросту видаляє додаток та

встановлює аналогічний додаток від іншого розробника, яких у сфері мобільних розробок завжди достатньо. Тому якість програми є одним з головних факторів його популярності.